

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMÓW POLITYKI ZDROWOTNEJ W 2022 ROKU

Wydział Zdrowia, Spraw Społecznych i PFRON
Starostwa Powiatowego w Tczewie

Tczew, marzec 2023 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	3
REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO HPV „CHRONIĘ ŻYCIE PRZED RAKIEM”	3
Finansowanie programu	3
Cele programu	4
Przeprowadzone działania.....	4
Podsumowanie realizacji programu	6
REALIZACJA PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO	10
ELIMINOWANIE ZDROWOTNYCH CZYNNIKÓW RYZYKA, WYSTĘPUJĄCYCH W MIEJSCU PRACY, NA OBSZARZE POWIATU TCZEWSKIEGO	10
Informacje ogólne	10
Cele projektu i planowane działania	10
Przeprowadzone działania.....	11
STOP CUKRZYCY – PROGRAM PROFILAKTYKI CUKRZYCY TYPU 2 NA TERENIE POWIATU TCZEWSKIEGO	11
Informacje ogólne	11
Cele projektu i planowane działania	12
Przeprowadzone działania.....	12
WSPIERANIE ZADAŃ Z ZAKRESU PROMOCJI I OCHRONY ZDROWIA	13
POZOSTAŁE DZIAŁANIA PROZDROWOTNE	15
Współorganizacja V Powiatowego Festiwalu Zdrowia	15
Współpraca przy realizacji ogólnopolskiego programu profilaktyki czerniaka	16
Działalność Lokalnego Zespołu Koordynującego Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022	17
PODSUMOWANIE	17

WPROWADZENIE

W roku sprawozdawczym zadania z zakresu promocji i ochrony zdrowia realizowane były poprzez:

- 1) realizację Powiatowego Programu Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV „Chronię życie przed rakiem”;
- 2) realizację projektów partnerskich dofinansowanych ze środków europejskiego funduszu społecznego (EFS);
- 3) wspieranie zadań z zakresu promocji i ochrony zdrowia;
- 4) współorganizację V Powiatowego Festiwalu Zdrowia;
- 5) współpracę przy realizacji ogólnopolskiego programu profilaktyki czerniaka;
- 6) działalność Lokalnego Zespołu Koordynującego Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Koszt realizacji powyższych działań stanowił kwotę 480 088,40 zł, w tym sfinansowaną ze środków Powiatu: 375 338,52 zł, z dotacji celowych z pięciu gmin powiatu: 70 000,00 zł, z EFS: 31 191,81 zł oraz ze skarbu Państwa: 3 558,07 zł.

REALIZACJA POWIATOWEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO HPV „CHRONIĘ ŻYCIE PRZED RAKIEM”

Finansowanie programu

W 2022 roku realizację Powiatowego Programu Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV „Chronię życie przed rakiem”, w ramach którego prowadzone są szczepienia ochronne przeciwko zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego HPV dwunastolatek, sfinansowano ze środków budżetu Powiatu Tczewskiego oraz pięciu gmin powiatu. Całkowity koszt realizacji programu w 2022 r. wyniósł 386 947,48 zł. Szczegółowe dane dotyczące źródeł finansowania wykazano w tabeli poniżej.

Lp.	Źródła finansowania programu	Wysokość poniesionych wydatków
1.	Powiat Tczewski	316 947,48 zł
2.	Dotacja celowa z Gminy Miejskiej Tczew	20 000,00 zł
3.	Dotacja celowa z Gminy Tczew	15 000,00 zł
4.	Dotacja celowa z Gminy Pelplin	15 000,00 zł
5.	Dotacja celowa z Gminy Gniew	15 000,00 zł
6.	Dotacja celowa z Gminy Subkowy	5 000,00 zł
Razem:		386 947,48 zł

Tabela 1. Źródła finansowania.

Cele programu

Cel główny – poprawa stanu zdrowia i jakości życia społeczności lokalnej poprzez promocję zdrowia i zwiększenie świadomości zdrowotnej w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu.

Cele szczegółowe:

- 1) zmiana zachowań oraz postaw prozdrowotnych młodzieży szkolnej pod względem dbałości o zdrowie i swoich najbliższych poprzez edukację zdrowotną w zakresie pierwotnej i wtórnej profilaktyki raka szyjki macicy;
- 2) zmniejszenie ilości zachorowań i w konsekwencji umieralności na raka szyjki macicy;
- 3) zwiększenie wykonalności badań cytologicznych wśród matek dziewcząt objętych programem.

Przeprowadzone działania

Działania informacyjno-promocyjne

W ramach działań informacyjno-promocyjnych przekazano informacje o realizowanym programie szczepień ochronnych HPV dziewcząt z rocznika urodzenia 2010 do szkół podstawowych z terenu powiatu tczewskiego z prośbą o poinformowanie rodziców/opiekunów właściwych uczennic o możliwości zaszczepienia córki/podopiecznej (e-mail do 35 placówek oświatowych).

Ponadto na bieżąco przekazywano informację o programie, w tym o prowadzonych szczepieniach ochronnych przeciwko zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego HPV dziewcząt w wieku 12 lat przy użyciu strony powiatowej, Facebooka, informatora samorządowego, mediów lokalnych, materiałów promocyjno-informacyjnych wywieszonych i/lub rozłożonych w urzędach i podmiotach leczniczych.

Rodzaj szczepionki użytej w programie

W 2022 roku do celów szczepień użyto szczepionkę Gardasil 9, która jest wskazana do czynnego uodparniania osób w wieku od 9 lat przeciw chorobom wywoływanym przez wirusa HPV takim jak: zmiany przednowotworowe oraz rak szyjki macicy, sromu, pochwy i odbytnicy, wywoływane przez szczepionkowe typy HPV, brodawki narządów płciowych (kłykciny kończyste) wywoływane przez określone typy wirusa HPV.

Szczepienia ochronne prowadzono w schemacie 2-dawkowym (0, 6-12 miesięcy) poprzez iniekcję domięśniową.

Dokończenie cyklu szczepień dziewcząt przyjętych do programu w 2021 r.

Podjęte w 2021 roku działania zakończono 31 października 2022 r., w wyniku których łącznie zaszczepiono 440 dziewcząt, w tym 439 dziewcząt z rocznika urodzenia 2009 oraz 1 z rocznika urodzenia 2008. Łączny koszt szczepień 383 084,56 zł, w tym poniesiony w 2022 roku 86 872,92 zł.

Na 440 dziewcząt przyjętych do programu pełnym cyklem zaszczepiono 435 dziewcząt (odnotowano 5 rezygnacji z przyjęcia 2. dawki).

Szczepienia dziewcząt z rocznika urodzenia 2010

Do realizacji szczepień ochronnych zaangażowano dziewięć podmiotów leczniczych wybranych w drodze konkursu ofert przeprowadzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W ramach zawartych umów zobowiązano wybrane podmioty lecznicze do przeprowadzenia działań informacyjno-edukacyjnych oraz, po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego, do przeprowadzenia badania lekarskiego i zaszczepienia dziewcząt z aktywnej listy świadczeniobiorców zamieszkujących na terenie powiatu tczewskiego z rocznika urodzenia 2010.

Dziewczęta nienależące do przychodni realizujących program miały możliwość zaszczepienia przez przychodnię Medical Medycyna Sp. z o.o. – po wcześniejszym uzgodnieniu terminu badania lekarskiego i zaszczepienia.

W edycji programu 2022 na szczepienia zgłosiło się 351 dziewcząt (348 dziewcząt z rocznika urodzenia 2010 oraz 3 dziewczynki z roczników starszych – 2 z r.u. 2009 oraz 1 z r.u. 2008), z czego pełnym cyklem zaszczepiono 319 dziewcząt, pozostałe 32 dziewczynki drugą dawkę szczepionki otrzymały/otrzymają w 2023 roku.

Łączny koszt szczepień dziewcząt przyjętych do programu w 2022 roku wyniesie 312 991,04 zł, z czego poniesiony w 2022 r. 300 074,56 zł oraz do poniesienia w 2023 r. 12 916,48 zł.

W tabeli poniżej wykaz podmiotów leczniczych, które przystąpiły do programu w 2022 r.

Lp.	Realizator	Liczba osób do zaszczepienia		Koszt zaszczepienia 1 osoby pełnym cyklem szczepień	Uwagi
		Liczba pacjentek	Liczba dziewcząt w programie		
1.	Pelplińskie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Pelplinie	16	10	880,00 zł	Realizację szczepień zakończono 20 grudnia 2022 r.
2.	NZOZ Pelmed Sp. z o.o. w Pelplinie	61	38	876,08 zł	Realizację szczepień przedłużono do 31 stycznia 2023 r.
3.	NZOZ Medyk Sp. z o.o. w Tczewie	83	37	900,00 zł	Realizację szczepień przedłużono do 31 stycznia 2023 r.
4.	NZOZ Medica Sp. z o.o. w Tczewie	78	38	900,00 zł	Realizację szczepień przedłużono do 31 marca 2023 r.
5.	Medical Medycyna Sp. z o.o. w Tczewie	172	96	900,00 zł	Realizację szczepień zakończono 20 grudnia 2022 r.
6.	NZOZ „Hipokrates” w Subkowach	19	18	900,00 zł	Realizację szczepień zakończono 20 grudnia 2022 r.
7.	Przychodnia Rogowscy Sp. z o.o. Sp. k. w Tczewie	128	54	900,00 zł	Realizację szczepień przedłużono do 31 marca 2023 r.
8.	Centrum Medyczne Polimed Sp. z o.o.	90	46	880,00 zł	Realizację szczepień zakończono 20 grudnia 2022 r.
9.	Szpital Tczewskie SA	14	14	900,00 zł	Realizację szczepień przedłużono do 31 stycznia 2023 r.
Razem:		661	351		

Tabela 2 . Realizatorzy szczepień HPV w roku 2022.

Zgłaszalność do programu

W roku sprawozdawczym odnotowano najniższą od 2012 roku zgłaszalność do programu. Z 710 dziewcząt, stanowiących 100 % całej populacji dziewcząt z rocznika urodzenia 2010 zamieszkujących na terenie powiatu tczewskiego, do programu szczepień ochronnych przystąpiło jedynie 348 osób, co stanowi 49,01 % dziewcząt przewidzianych do zaszczepienia. Zgodnie z informacjami uzyskanymi bezpośrednio od realizatorów programu niski procent wyszczepienia zauważalny jest nie tylko w stosunku do szczepień przeciw HPV, ale także zauważalny jest drastyczny spadek liczby dzieci otrzymujących szczepienia ochronne przeciw chorobom ujętym w kalendarzu szczepień obowiązkowych, takich jak odra, różyczka, świnka, itd. Nieufność względem szczepień coraz wyraźniej jest podsycana przez tzw. ruchy antyszczepionkowe, które negują znaczną część korzyści ze szczepień. Szczegółowe informacje dotyczące zgłaszalności do programu z uwzględnieniem miejsca zamieszkania zestawiono w tabeli poniżej.

Lp.	Dziewczeta z rocznika urodzenia 2010	Miejsce zamieszkania						Razem
		Tczew	Gmina Gniew	Gmina Pelplin	Gmina Tczew	Gmina Subkowy	Gmina Morzeszczyn	
1.	Szacunkowa liczba dziewcząt wg danych programowych	339	99	113	100	36	23	710
2.	Liczba dziewcząt, które przystąpiły do programu	158	48	65	47	23	7	348
3.	Wskaźnik zgłaszalności do programu rocznika 2010	46,31	48,48	57,52	47,00	63,89	30,43	49,01
4.	<i>Dla porównania wskaźnik zgłaszalności do programu w roczniku urodzenia 2009</i>	<i>56,16</i>	<i>57,63</i>	<i>50,98</i>	<i>70,00</i>	<i>56,14</i>	<i>70,00</i>	<i>57,87</i>

Tabela 3. Zgłaszalność do programu w roczniku urodzenia 2010.

Podsumowanie realizacji programu

Program realizowany jest od 2012 roku, w początkowym okresie jego realizacji szczepieniami ochronnymi przeciwko zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego HPV objęto jedynie dziewczęta zamieszkujące na terenie gmin współfinansujących zakup szczepionek, dopiero od 2014 roku szczepieniami objęto wszystkie dwunastolatki zamieszkujące na terenie powiatu.

Początkowo (do 2016 roku włącznie) szczepienia realizował jeden podmiot leczniczy (NZOZ Medyk Sp. z o.o.). W tamtym okresie przedmiotowe szczepienia w zdecydowanej większości wykonywane były na terenie szkół do których uczęszczały dziewczęta – w terminie i miejscu wcześniej uzgodnionym z dyrektorem szkoły, zazwyczaj bezpośrednio po spotkaniach edukacyjnych. Od 2017 roku szczepienia wykonywane są w punktach szczepień przez przychodnie/ośrodki zdrowia, do których przypisane są dwunastolatki. Wyjątek stanowią dziewczęta przynależące do podmiotów leczniczych, które nie przystąpiły do programu szczepień ochronnych – osoby te szczepione są przez podmiot leczniczy, któremu zlecono realizację szczepień dziewcząt spoza aktywnej listy świadczeniobiorców.

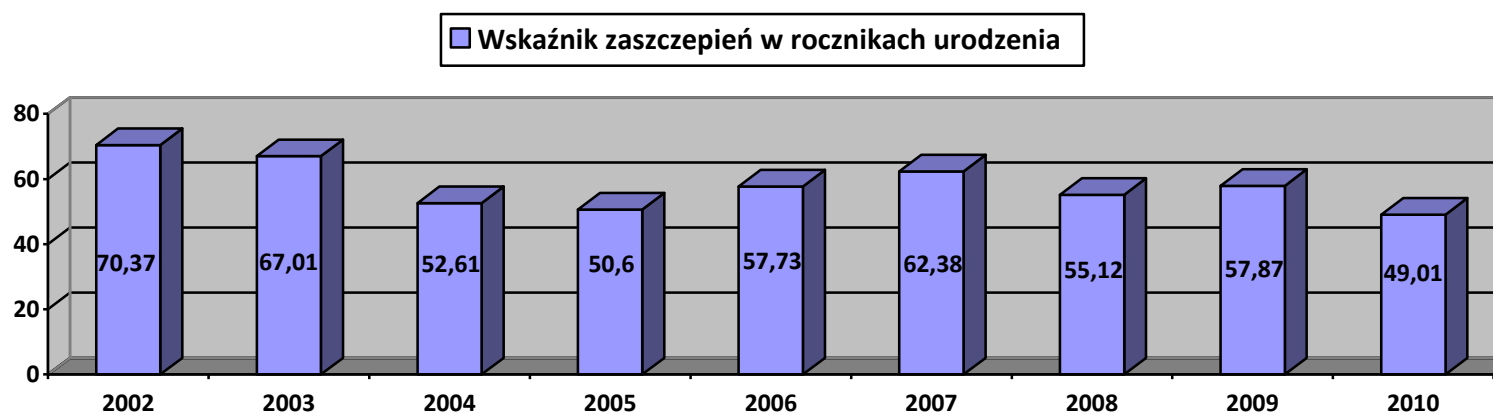
Do roku 2018 włącznie szczepienia realizowano przy użyciu szczepionki 4-walentnej Silgard. Od 2019 roku do szczepień wprowadzono szczepionkę 9-walentną Gardasil 9 charakteryzującą się najszerszym spektrum działania.

Planowany rok realizacji szczepień danego rocznika urodzenia	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Razem
Rocznik urodzenia dziewcząt do zaszczepienia	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Szacunkowa liczba dziewcząt do zaszczepienia	31*	447**	594	582	555	587	634	715	713	762	710	6330
Liczba dziewcząt zaszczepionych	28	319	418	390	292	297	366	446	393	441	348	3738
Wskaźnik zgłaszalności do programu	90,32	71,36	70,37	67,01	52,61	50,60	57,73	62,38	55,12	57,87	49,01	59,05

* dwunastolatki zamieszkujące na terenie Gminy Morzeszczyn, która jako pierwsza włączyła się w współfinansowanie Programu, oraz podopieczne SOSW w Pielinie i w Tczewie

** dwunastolatki zamieszkujące na terenie miasta Tczewa, Gminy Gniew i Gminy Morzeszczyn, tj. na terenie gmin współfinansujących realizację Programu

Tabela 4. Zgłaszalność do programu szczepień ochronnych HPV na przestrzeni lat 2012 - 2022

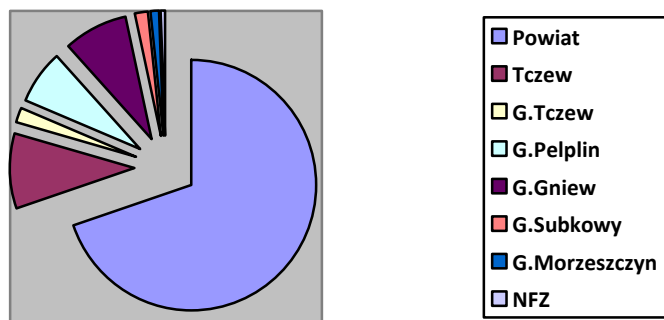
Wykres 1. Zgłaszalność do programu szczepień ochronnych HPV w rocznikach urodzenia 2002 – 2010.

Na wykresie uwzględniono zgłaszalność do programu szczepień ochronnych HPV dziewcząt począwszy od rocznika urodzenia 2002, bowiem rocznik ten był pierwszym rocznikiem dziewcząt szczepionych na terenie całego powiatu.

Koszty realizacji oraz źródła finansowania programu w latach 2012 - 2022

Źródła finansowania	Rok realizacji programu											Razem
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Powiat Tczewski	12000,00	64900,00	70994,30	62314,29	37910,80	32193,78	69409,77	116204,00	315545,64	324481,08	316947,48	1422901,14
Gmina Miejska Tczew	0,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	20000,00	200000,00
Gmina Tczew	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11856,00	15000,00	15000,00	41856,00
Gmina Pelplin	0,00	0,00	10000,00	12000,00	13272,16	11650,00	14445,00	25698,00	25296,00	15000,00	15000,00	142361,16
Gmina Gniew	0,00	15000,00	15000,00	15000,00	15000,00	15000,00	15000,00	23782,00	23913,00	15000,00	15000,00	167695,00
Gmina Subkowy	0,00	0,00	0,00	5000,00	3468,86	3190,00	4220,00	2661,00	3902,00	5000,00	5000,00	32441,86
Gmina Morzeszczyn	0,00	5850,00	5000,00	3900,00	5000,00	960,00	3740,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24450,00
NFZ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12180,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12180,00
Razem:	12000,00	105750,00	120994,30	118214,29	94651,82	82993,78	138994,77	188345,00	400512,64	394481,08	386947,48	2043885,16

Tabela 5. Koszty realizacji programu w latach 2012-2022 wraz ze wskazaniem źródła finansowania

Wykres 2. Źródła finansowania programu.

W ramach programu prowadzone było badanie ankietowe w celu zbadania poziomu wiedzy o czynnikach ryzyka zakażeń HPV wśród rodziców/opiekunów prawnych dziewcząt objętych programem szczepień ochronnych.

Ankiety wypełniane były dwukrotnie – przed przystąpieniem do programu (pytania z zakresu posiadanej wiedzy na temat czynników ryzyka zakażeń wirusem HPV oraz stosowanej profilaktyki) oraz po zakończeniu cyklu szczepień ochronnych HPV (pytania dotyczące zadowolenia z uczestnictwa w programie oraz podjętych działań profilaktycznych zmniejszających ryzyko zachorowań na raka szyjki macicy).

Badanie ankietowe potwierdziło zasadność realizacji programu szczepień ochronnych połączonych z działaniami edukacyjnym, bowiem w wyniku prowadzonych działań rodzice/opiekunowie dziewcząt objętych programem szczepień ochronnych posiadali wiedzę o chorobie nowotworowej szyjki macicy oraz o sposobach zapobiegania zakażeniom HPV, w tym znaczeniu szczepień ochronnych HPV oraz konieczności regularnych badań profilaktycznych. W ankietach zwrócono uwagę na konieczność stałego podnoszenia świadomości młodzieży szkolnej poprzez organizowanie spotkań i prowadzenie rozmów na temat odpowiedzialności młodych ludzi za swoje zdrowie i życie.

Wyniki badania ankietowego oraz zainteresowanie gmin dalszą realizacją programu profilaktyki raka szyjki macicy były pomocne w podjęciu decyzji o kontynuacji szczepień ochronnych HPV w kolejnych latach i związanej z tym koniecznością opracowania przedmiotowego programu na kolejne lata.

W związku z powyższym w dniu 25 października 2022 r. Rada Powiatu Tczewskiego przyjęła do realizacji program profilaktyki raka szyjki macicy na okres kolejnych pięciu lat (uchwała Rady Powiatu Tczewskiego Nr L/284/2022 z dnia 25 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki Zakażeń Wirusem Brodawczaka Ludzkiego HPV w Powiecie Tczewskim w latach 2023-2027). Głównym celem programu jest uzyskanie nie mniejszego niż 50% poziomu zaszczepienia pełnym schematem szczepienia przeciwko HPV w populacji dziewcząt w wieku 12 lat zamieszkających na terenie powiatu tczewskiego. W ramach programu przewidziano szczepienia ochronne przeciwko zakażeniom wirusem HPV dwunastolatek oraz, o ile pozwolą na to środki finansowe, dwunastolatków. W programie przewidziano również działania edukacyjne w zakresie raka szyjki macicy skierowane do młodzieży szkolnej powiatu tczewskiego oraz rodziców/opiekunów prawnych dzieci objętych programem szczepień ochronnych HPV.

Na etapie opracowywania programu założono, że dalsza jego realizacja będzie stanowiła uzupełnienie świadczeń gwarantowanych w ramach środków Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie profilaktyki nowotworu szyjki macicy. Od tego czasu nastąpiły istotne zmiany w zakresie finansowania szczepień HPV, bowiem zgodnie z obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem, od 1 czerwca 2023 r. ma ruszyć program powszechnych szczepień nastolatków w wieku 12 i 13 lat przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka. Szczepienia wykonywane będą w punktach szczepień POZ, a ich

koszt zostanie sfinansowany z subfunduszu terapeutyczno-innowacyjnego Funduszu Medycznego.

REALIZACJA PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

ELIMINOWANIE ZDROWOTNYCH CZYNNIKÓW RYZYKA, WYSTĘPUJĄCYCH W MIEJSCU PRACY, NA OBSZARZE POWIATU TCZEWSKIEGO

Informacje ogólne

Projekt pn.: „Eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka, występujących w miejscu pracy, na obszarze powiatu tczewskiego”, dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 05.04. „Zdrowie na rynku pracy” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, realizowany jest w partnerstwie z Przychodnią Rogowsky Sp. z o.o. Sp. k., która jest liderem projektu.

Wartość projektu ogółem: 1 632 948,00 zł, w tym dofinansowanie z EFS: 1 551 300,60 zł (wartość dofinansowania dla Powiatu: 179 508,00 zł, dla Przychodni: 1 371 792,60 zł).

Powiat jako partner zapewnia wkład własny w postaci udostępniania sal na spotkania z psychologiem.

Okres realizacji projektu: czerwiec 2018 r. – grudzień 2022 r.

Cele projektu i planowane działania

Cel główny: eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, dostosowanych do potrzeb 31 pracodawców z terenu powiatu tczewskiego, poprzez udział ich pracowników zagrożonych utratą pracy z przyczyn dotyczących stanu zdrowia. Grupa docelowa: 1 050 osób w wieku aktywności zawodowej (pracownicy sektora prywatnego i publicznego) zagrożonych utratą pracy ze względu na stan zdrowia.

Cele szczegółowe:

- poprawa świadomości mieszkańców powiatu tczewskiego dotycząca chorób cywilizacyjnych, otyłości i wypalenia zawodowego oraz metod ich zapobiegania,
- podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób poprzez kontynuowanie zatrudnienia uczestników u pracodawcy.

Dla osiągnięcia ww. celów zaplanowano szereg działań projektowych, w tym:

- 1) przeprowadzenie akcji promocyjno-informacyjnych promujących zdrowy tryb życia, w tym aktywność fizyczną oraz profilaktykę chorób cywilizacyjnych i zdrowia psychicznego;
- 2) niwelowanie czynników ryzyka w zakresie chorób cywilizacyjnych i narządu ruchu poprzez przesiewowe badania laboratoryjne pracowników, badanie lekarza medycyny pracy, indywidualne porady żywieniowe i psychologiczne oraz zajęcia z fizjoterapeutą;

- 3) niwelowanie czynników ryzyka w zakresie wypalenia zawodowego poprzez pogłębione postępowanie diagnostyczne w oparciu o narzędzie psychologiczne diagnozujące poziom wypalenia zawodowego, zajęcia seminaryjne prowadzone przez psychologa/psychoterapeutę, warsztaty psychologiczne oraz zajęcia relaksacyjno-rozluźniające z fizjoterapeutą;
- 4) przeprowadzenie badań okulistycznych w kierunku diagnozy zespołu suchego oka u osób pracujących z komputerem powyżej 4h dziennie, w klimatyzowanych pomieszczeniach, przy sztucznym oświetleniu;
- 5) organizacja zajęć mających na celu wzrost aktywności ruchowej – każdy uczestnik, po ukończeniu ścieżki wsparcia otrzymuje karnet wstępu do klubu fitness na 10 wejść (darmowe wstępy mają być zachętą do systematycznych zajęć rekreacyjno-ruchowych).

Przeprowadzone działania

W roku sprawozdawczym partner wiodący (Przychodnia Rogowscy) kontynuował działania projektowe poprzez realizację indywidualnych programów/ścieżek wsparcia (porady specjalistyczne, badania lekarskie, zajęcia sportowe) pracowników zakładów pracy przyjętych do programu.

Natomiast Powiat w ramach prowadzonych akcji promocyjno-informacyjnych przeprowadził 5 marszów nordic-walking, które odbyły się w okresie od 30 kwietnia do 28 maja 2022 r. W marszach uczestniczyło razem 89 osób. Uczestnicy odbyli dwugodzinne treningi nordic-walking z trenerem personalnym, zostali poczęstowani wodą oraz batonami energetycznymi. To było ostatnie działanie Powiatu w ramach niniejszego projektu.

Łączny koszt poniesionych w 2022 roku po stronie Powiatu wydatków projektowych: 25 748,28 zł, w tym finansowanych ze środków EFS: 23 137,75 zł oraz ze skarbu Państwa: 2 610,53 zł.

STOP CUKRZYCY – PROGRAM PROFILAKTYKI CUKRZYCY TYPU 2 NA TERENIE POWIATU TCZEWSKIEGO

Informacje ogólne

Projekt obejmuje obszar miasta Tczew oraz gminy wiejskiej Tczew i jest zgodny z przedsięwzięciem mechanizmu ZIT, przyjętym dla województwa pomorskiego pod nazwą „Regionalny program polityki zdrowotnej dotyczący prewencji cukrzycy typu 2” (RPPZ).

Projekt odpowiada na problemy występujące wśród mieszkańców, tj. wysoki wskaźnik zachorowalności na cukrzycę typu 2, niezdrowy styl życia, niska dostępność i jakość programów profilaktycznych dotyczących cukrzycy typu 2.

Wartość projektu ogółem: 542 502,71 zł, w tym dofinansowanie z EFS: 515 377,57 zł (wartość dofinansowania dla Powiatu – lidera projektu: 167 578,82 zł, dla Przychodni Rogowscy Sp. z o.o. Sp.k. – partnera projektu: 347 798,75 zł). W ramach projektu Powiat zapewnia wkład własny w postaci udostępniania sal.

Okres realizacji projektu: marzec 2019 r. – listopad 2023 r.

Cele projektu i planowane działania

Cel główny: Zmniejszenie zachorowalności na cukrzycę typu 2 poprzez przeprowadzenie populacyjnej interwencji zdrowotnej w grupie docelowej, tj. u osób aktywnych zawodowo.

Cele szczegółowe:

- 1) wczesna identyfikacja osób ze stanem przedcukrzycowym oraz chorych na cukrzycę w fazie jej bezobjawowego przebiegu – wzrost wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2 poprzez badania przesiewowe;
- 2) podniesienie świadomości zdrowotnej oraz zwiększenie poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych;
- 3) redukcja czynników ryzyka rozwoju cukrzycy typu 2;
- 4) podniesienie wiedzy dotyczącej znaczenia stylu życia dla utrzymania i umacniania zdrowia (w tym przeciwdziałanie cukrzycy);
- 5) zwiększenie poziomu aktywności fizycznej;
- 6) ograniczenie lub eliminacja błędnych zachowań żywieniowych;
- 7) redukcja nadmiaru masy ciała u osób z nadwagą i otyłością.

Realizację projektu zaplanowano w kilku wzajemnie powiązanych etapach, tj.:

- 1) kwalifikacja osób obciążonych ryzykiem zachorowania na cukrzycę typu 2 (wstępna ocena kryteriów włączenia przy pomocy ankiety FINDRISK) do działań edukacyjnych;
- 2) wykonanie bezpłatnego badania przesiewowego służącego identyfikacji osób z cukrzycą, stanem przedcukrzycowym oraz celem weryfikacji skuteczności interwencji zdrowotnej, tj. doustnego testu obciążenia glukozą (OGTT) lub oznaczenie glikemii na czczo (FPG) w przypadku braku zgody pacjenta na wykonanie testu OGTT;
- 3) przeprowadzenie programu edukacyjnego w formie złożonego procesu interwencji medyczno-behawioralno-edukacyjnych realizowanych przez interdyscyplinarny zespół specjalistów, również w formie elektronicznej.

Przeprowadzone działania

W roku sprawozdawczym partner projektu prowadził punkt informacji diabetologicznej, przeprowadził warsztaty grupowe oraz przyjmował uczestników projektu w ramach zespołu interdyscyplinarnego. Do programu edukacyjnego zakwalifikowano 96 osób, u których stwierdzono stan przedcukrzycowy. Każdy z uczestników otrzymał pomoc w postaci konsultacji indywidualnych z diabetologiem, fizjoterapeutą oraz dietetykiem. Pacjenci uczestniczyli też w spotkaniach grupowych prowadzonych przez członków zespołu interdyscyplinarnego. Uczestnicy projektu otrzymają również wsparcie w postaci zestawów dietetycznych (dieta pudełkowa), zajęć sportowych oraz basenu.

Łączny koszt poniesionych w 2022 roku po stronie Powiatu wydatków projektowych stanowił kwotę 10 921,60 zł, w tym:

- reklama prowadzonych działań profilaktycznych w kierunku cukrzycy typu 2 na portalu tcz.pl: 1 920,00 zł sfinansowana z budżetu Powiatu,

- zakup materiałów edukacyjnych (kompletu książek) dla planowanych 194 uczestników wsparcia projektowego: 9 001,60 zł sfinansowany ze środków EFS: 8 054,06 zł oraz ze skarbu Państwa: 947,54 zł.

Program profilaktyki cukrzycy typu 2 realizowany jest na terenie całego powiatu. Mieszkańcy pozostałych czterech gmin powiatu mogą skorzystać z programu pn. „Zdążyć przed cukrzycą” realizowanego przez Szpitale Pomorskie. Szczegółowe informacje dla mieszkańców Gminy Pelplin, Gniew, Morzeszczyn i Subkowy dostępne są pod adresem <https://www.szpitalepomorskie.eu/cukrzyca>. Badania dla zakwalifikowanych osób do programu wykonuje Medical Medycyna Sp. z o.o. z siedzibą w Tczewie przy ul. Wojska Polskiego 5A.

WSPIERANIE ZADAŃ Z ZAKRESU PROMOCJI I OCHRONY ZDROWIA

W roku sprawozdawczym na zadania z zakresu promocji i ochrony zdrowia zabezpieczono środki finansowe w wysokości 51 492,00 zł, które przeznaczono na dofinansowanie dziewięciu najwyżej ocenionych zadań w postępowaniu konkursowym przeprowadzonym na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wykaz zadań dofinansowanych ze środków budżetu Powiatu

1. **Nazwa zadania:** Wesola Stonoga promuje zdrowie.

Realizator: Stowarzyszenie "Wesola Stonoga" z siedzibą w Pelplinie.

Budżet: koszt całkowity 4 399,99 zł, w tym kwota dotacji 2 750,00 zł.

W ramach zadania oferent zorganizował i przeprowadził dziesięć warsztatów kulinarnych oraz dwa spotkania z alpakami dla dwudziestu podopiecznych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Pelplinie.

2. **Nazwa zadania:** Zdrowy senior w zgodzie z naturą.

Realizator: Stowarzyszenie Gniewski Uniwersytet Trzeciego Wieku z siedzibą w Gniewie.

Budżet: koszt całkowity 18 055,46 zł, w tym kwota dotacji 5 250,00 zł.

Projekt skierowany był do osób starszych. Jego głównym celem była poprawa stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia poprzez edukację zdrowotną oraz promocję aktywności fizycznej. W ramach zadania zorganizowano serię spacerów – tzw. kąpiele leśnych, warsztaty zielarskie i kosmetyczne, lokalną edycję Ogólnopolskiego Marszu Nordic Walking. Stałą formą aktywności fizycznej uczestników projektu były: spacery nordic walking, wycieczki rowerowe, warsztaty taneczne zumbi gold. Podsumowaniem działań projektowych był Festiwalu Kultury i Zdrowia Seniora, który odbył się na Zamku w Gniewie.

3. **Nazwa zadania:** Rehabilitacja Psychofizyczna Amazonek.

Realizator: Stowarzyszenie Tczewskich Amazonek z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 12 380,00 zł, w tym kwota dotacji 6 220,00 zł.

Projekt skierowany był do kobiet po odbytej chorobie raka piersi. W ramach zadania Amazonki miały możliwość skorzystania z masażu limfatycznych, gimnastyki leczniczo-ruchowej, a także mogły wziąć udział w grupowych spotkaniach z psychologiem oraz ze specjalistą medycyny społecznej.

4. **Nazwa zadania:** Dbam o siebie.

Realizator: Stowarzyszenie Tczewskich Amazonek z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 1 147,50 zł, w tym kwota dotacji 700,00 zł.

W ramach zadania oferent zorganizował trzy spotkania na temat profilaktyki raka piersi połączone z projekcją filmu instruktażowego o samobadaniu piersi oraz nauką samobadania na fantomach. W spotkaniach udział wzięło 168 uczennic szkół ponadpodstawowych.

5. **Nazwa zadania:** Kompleksowe wsparcie dla WTZ.

Realizator: Koło Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 8 093,63 zł, w tym kwota dotacji 7 000,00 zł.

Projekt skierowany był do czterdziestu uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej. W ramach zadania osoby z niepełnosprawnością skorzystały z indywidualnych masażu oraz wzięły udział w grupowych zajęciach z psychologiem, na których poruszany był temat usamodzielniania, aktywizacji zawodowej oraz problemów bieżących z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnością.

6. **Nazwa zadania:** II Konferencja „Problemy i formy wsparcia osób z niepełnosprawnością” OZON (Oswój Zrozum Odczaruj Niepełnosprawność).

Realizator: Stowarzyszenie Na Rzecz Szkolnictwa Specjalnego w Tczewie z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 10 244,31 zł, w tym kwota dotacji 5 500,00 zł.

Konferencja odbyła się 21 października 2022 r. Wzięło w niej udział ponad 200 osób (forma stacjonarna i transmisja na żywo), w tym: rodzice, opiekunowie, terapeuci, osoby pracujące z osobami z niepełnosprawnością. Tematem konferencji było: zaburzenia integracji sensorycznej, wybiórczość pokarmowa, zachowania trudne: agresja, autoagresja, zachowania opozycyjne i możliwe interwencje, analiza zachowań trudnych u osób ze spektrum ASD oraz osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami.

7. **Nazwa zadania:** Po_MOC - wsparcie psychiatryczne i psychoterapeutyczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.

Realizator: Stowarzyszenie Na Rzecz Szkolnictwa Specjalnego w Tczewie z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 20 790,00 zł, w tym kwota dotacji 9 000,00 zł.

W ramach zadania zorganizowano comiesięczne pięciogodzinne dyżury psychiatryczno-psychoterapeutyczny psychiatry dziecięcego/psychoterapeuty, z których bezpośrednio skorzystało 50 dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i około 20 rodziców. Podczas dyżurów odbyło się 90 wizyt. Dyżury odbywały się w Centrum Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych w Tczewie. Dodatkowo, za zgodą osób korzystających ze wsparcia

projektowego, nagrano reportaż z pomocy psychiatryczno-psychoterapeutycznej, który będzie mógł być wykorzystany na konkursach i przeglądach reportaży podejmujących tematykę osób z niepełnosprawnością.

8. **Nazwa zadania:** Uwaga, to działa! Trening uważności dla dzieci i młodzieży metodą Eline Snel ® EDYCJA 2022.

Realizator: Fundacja Uważni z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 16 615,54 zł, w tym kwota dotacji 8 834,54 zł.

W ramach zadania oferent przeprowadził 36 treningów uważności dla dzieci i młodzieży w czterech ośmioosobowych grupach wiekowych (po 8 treningów dla grup wiekowych 5-8 lat i 9-12 lat oraz po 10 treningów dla grup wiekowych 13-15 lat i 16-19 lat) poprzedzonych i zakończonych konsultacjami z rodzicami. Kompleksowym wsparciem objęty został cały system 32 rodzin, czyli około 130 osób. Po każdym spotkaniu rodzice otrzymali list na skrzynkę mailową o tematyce zajęć i możliwości codziennego wsparcia dzieci i młodzieży w domu (nagrania audio).

9. **Nazwa zadania:** Wsparcie psychologiczne dla osób w kryzysie wywołanym przez trwającą pandemię.

Realizator: Fundacja Uważni z siedzibą w Tczewie.

Budżet: koszt całkowity 6 588,00 zł, w tym kwota dotacji 5 867,00 zł.

W ramach zadania przeprowadzono 35 godzin konsultacji psychologicznych, z których skorzystało 7 osób. Uczestnicy projektu otrzymali czas i przestrzeń na pochylenie się nad swoimi trudnościami. Przy wsparciu psychologa zyskali większe rozumienie sytuacji, w której się znaleźli, mogli spojrzeć na dany problem z różnych perspektyw.

POZOSTAŁE DZIAŁANIA PROZDROWOTNE

Współorganizacja V Powiatowego Festiwalu Zdrowia

Powiatowy Festiwal Zdrowia stał się cykliczną imprezą powiatową, w ramach której szkoły podstawowe i ponadpodstawowe rywalizują w różnego rodzaju konkursach promujących zdrowy i aktywny tryb życia. W jego organizację zaangażowany jest Wydział Zdrowia Spraw Społecznych i PFRON oraz Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Festiwal przeprowadzono pod hasłem: „Z dala od wirtualnego świata, bliżej siebie”.

W Festiwalu udział wzięło 14 szkół, szkoły reprezentowały sześciuosobowe zespoły uczniów, które rywalizowały w trzech kategoriach konkursowych, tj.:

- film – przepis na zdrowy domowy napój izotoniczny wraz z instruktażem wykonania oraz sposób na zdrowe i aktywne spędzenie czasu wolnego wśród rówieśników,
- praca plastyczna – plakat formatu A3 przedstawiający negatywne skutki nadmiernego używania telefonów, tabletów, laptopów i czasu straconego w internecie,
- praca pisemna – list do przyjaciela zachęcającego go do spędzenia czasu wolnego w realnym a nie wirtualnym świecie z rówieśnikami na świeżym powietrzu.

Rozstrzygnięcie konkursu i uroczyste wręczenie nagród odbyło się w dniu 14 grudnia 2022 r. w Auli Biblioteki Diecezjalnej w Pelplinie przy ul. Biskupa Dominika 7.

Podczas uroczystości zaproszeni goście oraz przedstawiciele szkół biorących udział w Festiwalu mieli możliwość zapoznania się z pracami plastycznymi, wysłuchania odczytanych przez twórców zwycięskich listów do przyjaciela oraz obejrzenia filmów, które zdobyły pierwsze miejsca.

Wydarzenie sfinansowano ze środków Powiatu Tczewskiego, który ufundował nagrody dla laureatów konkursu, zapewnił uczestnikom Festiwalu zwiedzanie Bazyliki Katedralnej i Muzeum Diecezjalnego w Pelplinie, udział w warsztatach kaligraficznych oraz poczęstunek.

Łączny koszt wydatków poniesionych z budżetu Powiatu Tczewskiego: 5 349,50 zł

Ponadto za sprawą Starosty Tczewskiego, Prezydenta Miasta Tczewa, Burmistrza Miasta i Gminy Gniew, Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin oraz Wójta Gminy Tczew wszyscy uczestnicy Festiwalu zostali obdarowani drobnymi upominkami.

Laureaci konkursu:

Kategoria szkół podstawowych:

1. miejsce Szkoła Podstawowa w Nowej Cerkwi
2. miejsce Zespół Kształcenia i Wychowania nr 1 w Pelplinie
3. miejsce Szkoła Podstawowa nr 10 w Tczewie

Kategoria szkół ponadpodstawowych:

1. miejsce Collegium Marianum Liceum Katolickie w Pelplinie
2. miejsce Zespół Placówek Specjalnych w Tczewie
3. miejsce Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Gniewie

Współpraca przy realizacji ogólnopolskiego programu profilaktyki czerniaka

Ogólnopolski program profilaktyki czerniaka prowadzony jest przez Studenckie Koło Naukowe Onkoma przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie (SKN ONKOMA).

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości społecznej na temat czerniaka, w tym czynników ryzyka oraz metod skutecznej profilaktyki oraz realizacja zapisów zawartych w załączniku do uchwały nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030 (M.P. z 2022 r. poz. 814) oraz w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r. poz. 639 ze zm.).

W ramach programu został opracowany scenariusz zajęć lekcyjnych przeznaczonych na 1 godzinę lekcyjną wraz z całą niezbędną obudową dydaktyczną (prezentacja dla nauczycieli, ulotka, plakat, materiały dla nauczyciela, filmy edukacyjne np. film na temat samobadania skóry), który jest udostępniany w wersji elektronicznej samorządom zgłoszonym do programu.

Zajęcia adresowane są do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz klas 7 i 8 szkoły podstawowej. Po skończonych zajęciach uczniowie powinni znać złote zasady profilaktyki czerniaka, posiadają umiejętność przeprowadzenia samobadania skóry czy też różnicowania zmian podejrzanych o charakter nowotworowy ze zwykłymi znamionami na podstawie zasady ABCDE (czerniakowe abecadło). Warto również podkreślić, iż dzięki zdobytej wiedzy nastolatki mogą stać się ambasadorami akcji w swoich lokalnych środowiskach, zachęcając rodzinę i znajomych do podjęcia tych niezwykle prostych, acz skutecznych działań profilaktycznych.

Warunkiem obligatoryjnym udziału w programie jest wyznaczenie koordynatora lokalnego, który m.in. na bieżąco współpracuje z przedstawicielami SKN ONKOMA i szkołami, opracowuje projekt pisma do szkół informującego o programie, przygotowuje sprawozdania zbiorcze z realizacji programu i udziału w programie.

W edycji programu 2022/2023 na lokalnego koordynatora został wyznaczony pracownik Wydziału Zdrowia, Spraw Społecznych i PFRON. W wyniku przeprowadzonych działań rekrutacyjnych do programu przystąpiło 8 szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Tczewski. Z uczestnictwa w programie zrezygnowały dwie szkoły, w tym: Zespół Szkół Branżowych w Tczewie (w szkole jest realizowany inny program o tej samej tematyce pn.: „Znamie! Znam je?”) oraz Zespół Placówek Specjalnych w Tczewie z uwagi na specyfikę placówki.

Działalność Lokalnego Zespołu Koordynującego Realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022

Członkowie Zespołu uczestniczyli w pracach związanych ze sporządzeniem sprawozdania za 2021 rok z realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Tczewskiego na lata 2021-2024, które zostało zaakceptowane przez Zespół na posiedzeniu w dniu 1 kwietnia 2022 r., a następnie przekazane Zarządowi Powiatu Tczewskiego.

Ponadto członkowie Zespołu brali czynny udział w aktualizacji Informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w powiecie tczewskim, który jest opublikowany m.in. na stronie powiatowej <https://www.powiat.tczew.pl/zdrowie-psychiczne.html>.

PODSUMOWANIE

Dwuletni okres epidemiczny w Polsce wprowadził szereg zmian w funkcjonowaniu służby zdrowia, w tym wprowadził porady lekarskie online. Zalet korzystania z medycznych porad online jest bardzo dużo – oszczędność czasu, wygoda, możliwość szybkiego skonsultowania niepokojących wyników badań. Niestety lekarz online nie zawsze zastąpi tradycyjną wizytę w gabinecie, podczas której sprawdzany jest ogólny stan zdrowia, można porozmawiać o profilaktyce zdrowotnej i jej dostępności na lokalnym rynku.

Analizując zgłaszalność mieszkańców powiatu do proponowanych działań profilaktycznych można wysnuć wniosek, że po okresie epidemii nastąpił spadek zainteresowania profilaktyką

zdrowotną, na co zapewne wpływ miała ograniczona dostępność do przychodni/ośrodków zdrowia w czasie epidemii, skupienie się na profilaktyce COVID-19 i zaniedbanie innych obszarów, porady lekarskie zdalne, podczas których pomijany był problem profilaktyki zdrowotnej, poza tym, pomimo że państwo i samorządy proponują bezpłatne badania profilaktyczne – społeczeństwo specjalnie się do nich nie garnie.

Należy mieć nadzieję, że sytuacja ta jest przejściowa i zainteresowanie społeczeństwa profilaktyką zdrowotną będzie stopniowo wzrastać. Oczywiście nieodzowne jest tutaj prowadzenie szeroko rozpropagowywanych działań zwiększających świadomość zdrowotną wśród mieszkańców powiatu.

Sporządziła: *Barbara Sinkiewicz*

Zatwierdziła: *Alicja Szczepińska-Mian*

Naczelnik Wydziału Zdrowia, Spraw Społecznych i PFRON